

Sisäministeriö/kirjaamo

kirjaamo@intermin.fi

Temet Finland Oy:n lausunto – viite: lausuntopyyntö VN/6185/2021 (12.5.2021)

Kiitämme mahdollisuudesta lausua asiassa. Lausunnossamme keskitymme Pelastuslain muutostarpeiden esiselvityshankkeeseen / 3. Jaosto – Varautuminen poikkeusoloihin ja väestönsuojelu.

3 Jaoston ehdotukset pelastuslain uudistamiseksi v. 2021-2022 valmistelussa

1 § Lain tavoite

- Kannatamme jaoston ehdotusta maininnan muusta vaarasta lisäämiseksi lain tavoitteisiin, mutta muutostarpeeksi tulisi asettaa kategoria 1. Vaikutukset: Pelastusviranomaisen toimivalta riittäisi koko uhka-/kriisi-/vaaratilanteiden kenttään.

2 § Lain soveltamisala

- Kannatamme jaoston ehdotusta, kategoria 1. Vaikutus: selkeyttäisi olennaisella tavalla lain tulkintaa ja soveltamista.

2 a § Määritelmät

- Kannatamme jaoston ehdotusta, kategoria 2. Vaikutus: selkeyttäisi lain tulkintaa ja soveltamista.

36 § Pelastustoiminnan johtajan toimivaltuudet

- Kannatamme jaoston ehdotusta. Pelastusviranomaiselle tulisi säätää selvä erillinen toimivalta määrätä väestönsuojat saatettavaksi käyttökuntoon. Toimivaltuus voitaisiin lisätä esimerkiksi 36 §:ään, mikäli pykälään lisättäisiin jaoston ehdotuksen mukaisesti pelastustoiminnan johtajan toimivaltuuksien lisäksi pelastusviranomaisen toimivaltuudet. Katgoria 1. Vaikutukset: selkeä määrittely parantaisi olennaisesti viranomaisen toimintakykyä nopeasti kehittyvissä vaara- / uhkatilanteissa.

64 § Pelastustoimen viranomaisten varautuminen väestönsuojeluun

- Kannatamme jaoston ehdotusta. Pykälän 64 § nimi tulisi muuttaa muotoon "Pelastustoimen viranomaisten ja pelastuslaitoksen varautuminen". Pykälässä säädettäisiin sekä pelastustoimen viranomaisten ja pelastuslaitoksen varautumisesta, katgoria 1

66 § Geneven yleissopimusten mukainen suojele

- Kannatamme jaoston ehdotusta. Samaan kokonaisuuteen liittyen ehdotetaan 92 §:n kohdalla, että valtakunnan tasolla perustetaan pelastustoimen varautumisrekisteri, joka osaltaan helpottaisi tässä pykälässä mainittujen esitysten ja päätösten laatimista. Lisäksi tulisi säätää väestönsuojeluorganisaation tunnistamiseen liittyvistä tehtävistä ja vastuista. Katgoria 2

72 § Väestönsuojan kunnostamisvelvollisuus muutos- ja korjaustyön yhteydessä

- Väestönsuojat Puolustusvoimien kohteissa: tälläkin hetkellä väestönsuojien korjaukset tai saneeraukset toteutetaan kolmannen osapuolen kautta. Puolustushallinnolla tulee olla harkintavalta sotilaskäytössä olevissa rakennuksissa. Silloin kun kyse on toimisto- ja vastaavista tiloista, joissa työskentelee myös siviilejä, vaatimusten / suorituskyvyn tulee olla vähintään sama kuin vastaavassa kokonaan siivilikäytössä olevassa tilassa olisi. Muutoin kyse on enemmän projektin ja salassa pidettävien tietojen hallinnasta. Katgoria 2.

73 § Poikkeus väestönsuojan rakentamisvelvollisuudesta

- Väestönsuojat Puolustusvoimien kohteissa: muistion muutosehdotus (s.24 "Pykälää voisi tarkentaa esimerkiksi..." vaikuttaa keskeneräiseltä – siinä ei mitenkään erikseen puhuta puolustusvoimista. Tätä on tarpeen tarkentaa.

75 § Helpotusten myöntäminen

- Kannatamme jaoston ehdotusta, että pykälässä annetaan valtioneuvostolle asetuksenantovaltuus ja perusteet helpotusten myöntämisestä kirjattaisiin riittävällä tarkkuudella asetukseen. Perusteet ja päätöksenteko tulee olla avointa, läpinäkyvää ja yhdenmukaista. Alueellista vapauttamista koskevan momentin voisi kokonaan poistaa. Katgoria 2:n sijaan katgoria 1: asia on ollut jo vuosia epäselvä, ja erilaisiin vanhoihin tulkintoihin, muistikuviiin ja koulutusmateriaaleihin perustuva harkinta pitäisi pikimmiten saada lakiin perustuvaksi.

76 § Väestönsuojan käyttö normaalioloissa ja käyttöönottovalmius

- Kannatamme jaoston ehdotusta, sillä erotuksella, että muutostarpeen katgoria tulisi olla 1. Tämä on kustannuksiltaan erittäin vähäinen mutta lisää kansalaisten turvallisuutta merkittävästi. Nykyisin käyttöönoton

ohjetta ei ole saatavilla kuin rakennuslupaa haettaessa Arkkitehdin väestönsuojalaskelmassa. Käyttöönoton suunnitelmaa ei ole saatavissa missään.

Kyseiseen pykälään lisätään velvoite laatia suunnitelma väestönsuojan käyttöönotosta. Velvoite koskisi myös jo olemassa olevia väestönsuojia. Muutoksella varmistettaisiin väestönsuojien käyttöönotto 72 tunnin sisällä. Suunnitelma sisältäisi toimenpiteet, joita tarvitaan väestönsuojan muuttamiseksi väestönsuojakäyttöön. Suojan käyttökuntoon-laittaminen ei näin ollen välttämättä vaatisi erillistä koulutusta, mikäli ohjeistus on laadittu riittävän yksityiskohtaisesti. Velvoite suunnitelman laatimisesta annettaisiin kiinteistön omistajalle. Pelastuslaitokset valvoisivat toteutusta pelastuslain 78 §:n mukaisten valvontatehtävien yhteydessä.

Lisäksi ehdotamme, että ohjeistuksen voisi laatia myös nopeampaa ja kevyempää käyttöönottoa, lyhytaikaista suojautumista varten. Silloin koko spektriin erilaisia vaara- / uhkatilanteita voitaisiin reagoida nopeasti ja tarkoituksenmukaisesti.

77 § Poikkeusolojen johtamisedellytysten varmistaminen

- Kannatamme jaoston ehdotusta siirtää tämä pykälä lukuun 10 ja säätää samalla, kuinka velvoitetta valvotaan.

97 § Valtion osallistuminen valmiuden ylläpitämiseen

- Kohta 4.3 Ehdotukset uusiksi säännöksiksi vastaa myös tähän 97 §. Kannatamme jaoston ehdotusta pelastustoimen materiaalsen varautumisen varmentamisesta lainsäädännöllä sekä pykälän tarkentamista asetuksella, jossa edellytetään väestönsuojien kriittisten komponenttien, kuten erityssuodattimen osien kiertävää varmuusvarastointia komponenttien kuranttiuden ylläpitämiseksi (esimerkiksi aktiivihiihi).

3.3 Ehdotukset uusiksi säännöksiksi

X1 § Pelastustoimen tilannekuva

- Kannatamme jaoston ehdotusta, pelastuslakiin tulisi lisätä pelastustoimen tilannekuvatoimintaa säätelevä pykälä.

X2 § Väestönsuojan purkaminen

- Kannatamme jaoston muutosehdotusta, kategoria 2

4.1 Pelastuslain rakenteeseen liittyvä nykytilan arviointi ja muutosehdotukset

- Kannatamme jaoston muutosehdotusta. Ehdotetaan väestönsuojelun ja pelastustoimen viranomaisten varautumista koskevat asiat eriytettäväksi omiin lukuihinsa (nykyinen luku 10). Käytännössä tämä tarkoittaisi väestönsuojelua koskevien kansainvälisiin sopimuksiin perustuvien velvoitteiden myötä a) sisäministeriölle (ja mahdollisesti muille viranomaisille esim. aluetasolla) kuuluvien tehtävien ja b) pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien varautumistehtävien ja -velvoitteiden aineellisten pykäläiden eriyttämistä omiin lukuihinsa.

Luvut voisi jaotella esimerkiksi:

Luku X Pelastustoimen viranomaisten ja pelastuslaitoksen varautuminen

Luku Y Väestönsuojelun valmistelut

4.2 Pykäläkohtainen nykytilan arviointi ja muutosehdotukset

12 § Laitteiden kunnossapito

- Väestönsuojien ja niiden laitteiden kunnossapito edellyttää valtakunnallista yhtenäistä ja valvottua tarkastus- ja kunnossapitotoimintaa. Kannatamme jaoston esitystä siitä, että lakiin kirjataan vaatimus tarkastusten ja huollon suorittajien riittävästä osaamistasosta ja sitä, että osaamistason tarkemmat vaatimukset säädetään asetuksessa. Käytännön tasolla rekisteriä voisi pitää esimerkiksi FISE ry, kuten muissakin rakennusalan pätevyyksissä.

65 § Yhteistoiminta väestönsuojeluun varautumisessa

- Kannatamme jaoston muutosehdotusta huoltovarmuuskriittisten yritysten henkilöstön lisääminen varautumis- ja koulutusvelvollisuuden piiriin, sillä nämä tuottavat olennaisia ja välttämättömiä palveluja yhteiskunnan tehtävien toteuttamiseksi, mukaan lukien osa Geneven sopimuksen I lisäpöytäkirjassa tarkoitetuista väestönsuojelutehtävistä.

67 § Velvollisuus osallistua väestönsuojelukoulutukseen

- Kannatamme jaoston muutosehdotusta. Pelastuslain 67 §:ää ehdotetaan muutettavaksi lisäämällä siihen momentti, jonka mukaan Pelastusopisto voi erityisistä syistä sopia koulutuksen toteuttamisesta myös muun väestönsuojelutehtävistä vastaavan tahon kanssa, kuitenkin siten, että koulutus liittyisi pelastustoimeen rahoituksen takia.

72 § Väestönsuojan kunnostamisvelvollisuus muutos- ja korjaustyön yhteydessä

- Nykykäytännön mukaisesti väestönsuojaa ei tarvitse kunnostaa, mikäli muutos- tai korjausrakentaminen ei ulotu väestönsuojan alueelle. Kannatamme jaoston esitystä siitä, että laissa tulee kunnostamisvelvollisuudesta säätää siten, että väestönsuojaan kohdistuisi kunnostusvelvollisuus tasapuolisesti rakennuksen muuhun kunnostukseen nähden. Katsomme myös, että kunnostuksen yhteydessä väestönsuojan tekniikka tulisi olennaisin osin saattaa nykymääräysten mukaiseksi, eikä siis jäädä rakentamisajankohdan, esimerkiksi 60-70 lukujen tasolle. Näin varmistetaan kaikille todellinen mahdollisuus suojautua.

89 § Tiedonsaantioikeus

- Kannatamme jaoston muutosehdotusta, että pelastuslaitos voi halutessaan saada tiedot haluamassaan muodossa, esimerkiksi ajantasaiset tiedot toimitiloissa työskentelevien henkilöiden todellisesta määrästä eikä vain tilastollista keskimääräistä työntekijämäärää.

92 § Varautumistehtävien rekisteri

- Kannatamme ehdotusta.

4.3 Ehdotukset uusiksi säännöksiksi

Pelastustoimen materiaallinen varautuminen

- Kannatamme jaoston ehdotusta pelastustoimen materiaallisen varautumisen varmentamisesta lainsäädännöllä sekä pykälän tarkentamista asetuksella, jossa edellytetään väestönsuojien kriittisten komponenttien, kuten erityssuodattimen osien kiertävää varmuusvarastointia komponenttien kuranttiuden ylläpitämiseksi.

Väestönsuojarekisteri/-tietokanta ja/tai riittävät tiedonsaantioikeudet

- Kannatamme jaoston ehdotusta valtakunnallisen väestönsuojarekisterin laadinnasta osana pelastustoimen tiedonhallintaratkaisua. Järjestelmä tulisi luoda siten, että uusien kohteiden tiedot menevät tietokantaan automaattisesti rakennusluvan yhteydessä, mutta samalla tulee ratkaista, kuinka olemassa olevien kiinteistöjen tiedot saadaan luotettavasti tietokantaan. Tässä ymmärtääksemme alan yritykset yhdistykset voisivat olla apuna, jotta ratkaisu saataisiin mahdollisimman nopeasti rakennettua.

Parhain terveisin,

Tuomo Räihä

Temet Finland Oy